

## TWIERDZA KALININGRAD. ROSJA UMACNIA "BASTION" [ANALIZA]

---

Od dłuższego czasu obserwujemy ciągle wzmacnianie potencjału bojowego Obwodu Kaliningradzkiego - stąd wydaje się zasadnym określić go - analogicznie jak w przypadku zmilitaryzowanego Krymu - umowną twierdzą. W ostatnich kilku lat wzmacnieniu podlegają stacjonujące w Kaliningradzie i jego okolicach siły morskie, lądowe i powietrzne.

**Potencjał morski Obwodu Kaliningradzkiego wyznacza Flota Bałtycka, której część stacjonuje w Bałtyjsku.** Trzon ofensywny zgrupowania stanowią 128. Brygada Okrętów Nawodnych (w tym m.in. cztery korwety projektu 20380), 36. Brygada Kutrów Rakietowych (w tym dwa okręty rakietowe Bujan-M) oraz 71. Brygada Okrętów Desantowych (w tym m.in. cztery duże okręty desantowe (BDK) projektu 775/775M). Do tego dochodzą mniejsze jednostki pływające ochrony bazy w Bałtyjsku ze składu 64. Brygady Ochrony Rejonu Wodnego, takie jak okręty rakietowe, okręty ZOP, trałowce etc. **W ostatnich pięciu latach baza w Bałtyjsku nie była hojnie wzmacniana nowymi jednostkami nawodnymi, jednakże w najbliższym czasie może się to zmienić.**

W październiku 2016 r. do Bałtyjska weszły dwa małe okręty rakietowe projektu 21631 Bujan-M - „Zielienyj Doł” i „Sierpuchow”. Oba te okręty, nosiciele rakiet Kalibr-NK, oddelegowano na Bałtyk z Floty Czarnomorskiej, przeszły przez Morze Śródziemne i kanał La Manche (4-28 października 2016). Okręty oficjalnie weszły w skład 36. Brygady Kutrów Rakietowych, zwiększając tym samym jej zdolności bojowe.

W grudniu 2018 r. w skład floty, z bazą w Bałtyjsku, wszedł także mały okręt rakietowy „Mytiszczy” projektu 22800 z systemami Kalibr-NK i Oniks. Niedługo oczekuje się wejścia do służby drugiej jednostki tego typu. W ten sposób FB dalej wzmacnia potencjał ofensywny 36. Brygady, gdyż kolejne Karakurty spodziewane są właśnie na akwenie bałtyckim.

W maju 2017 r. przeszedł do Bałtyjska trałowiec nowej generacji BT-730 „Aleksandr Obuchow” (projekt 12700), który wszedł do służby w grudniu 2016.

**Należy pamiętać, że w Bałtyjsku stacjonuje tylko część FB (druga baza to Kronsztadt), której potencjał na Morzu Bałtyckim jest znaczący.** Przykładowo, w sierpniowych ćwiczeniach na Morzu Północnym pod kryptonimem „Oceaniczna Tarcza-2019” (49 okrętów i bojowych kutrów, 20 jednostek pomocniczych i wspierających, 58 statków powietrznych WMF i WKS) wzięło udział ofensywne zgrupowanie FB w składzie ośmiu jednostek pływających FB, które przeprowadziło symulację ostrzału okrętów przeciwnika pociskami rakietowymi. Z kolei zgrupowanie taktyczne trzech okrętów desantowych FB symulowało odpieranie ataków lotnictwa przeciwnika i wysadzenie desantu na brzeg. Łącznie na Morzu Północnym ćwiczyło ponad 20 okrętów bojowych i jednostek wspierających FB.

**Czytaj też:** [Desant czy dywersja? Nowy sposób działania Floty Bałtyckiej \[ANALIZA\]](#)

Komponentem desantowym FB jest 336. Samodzielna Brygada Piechoty Morskiej (Bałtijsk). Trzonem brygady są trzy bataliony (dwa piechoty morskiej, jeden desantowo-szturmowy), batalion rozpoznawczy, dwa dywizjony artylerii i dywizjon przeciwlotniczy. Brygada została całkowicie przebrojona z BTR-80 na BTR-82A, co zwiększyło jej efektywność bojową. **Obecnie brygada uznawana jest za jednostkę dobrze wyszkoloną i wyposażoną, mobilną, zdolną do wykonywania szerokiego spektrum zadań, w tym - rzecz jasna - operacji desantowych różnej skali.**



Fot. mil.ru

Komponent lądowy (obrony brzegowej) stanowią związki taktyczne podporządkowane sztabowi 11. Korpusu Armijnego, utworzonemu w 2016 r., bądź sztabowi Floty Bałtyckiej, w składzie:

- 79. Samodzielna Gwardyjska Brygada Zmechanizowana (Gusiew),
- 7. Gwardyjski Samodzielny Zmechanizowany Pułk Obrony Brzegowej (Kaliningrad),
- 11. Samodzielny Pułk Pancerny (Gusiew),
- 244. Brygada Artylerii (Kaliningrad),
- 152. Gwardyjska Brygada Raketowa (Czerniachowsk),
- 69. Samodzielny Gwardyjski Morski Inżynieryjny Pułk (Gwardiejsk),
- 25. Samodzielna Brzegowa Brygada Raketowa (Donskoje).

Wymienione wyżej związki taktyczne są tylko częścią sił w obwodzie, z innych jednostek bojowych niższego szczebla wspomnieć można jeszcze, na przykład, 46. Samodzielny Batalion Rozpoznawczy (Gusiew).

**Potencjał bojowy w Kaliningradzie jest, oczywiście, tylko nikłym cieniem tego z czasów ZSRR, jednakże od kilku lat widać wyraźny trend jego wzmacniania, na przykład w postaci odtwarzania rozwiązanych związków taktycznych i jednostek lub ich rozbudowie.**

Przykładowo, 69. Samodzielny Gwardyjski Pułk Inżynieryjny sformowano w 2014 r. na bazie trzech samodzielnych dotąd batalionów. Pułk jest w stanie w pełni zabezpieczyć potrzeby floty i wojsk brzegowych w zakresie prac inżynieryjno-saperskich i jako jednostka wyższego szczebla jest bardziej efektywna niż pojedyncze bataliony, chociażby dzięki możliwościom formowania kompanijnych czy batalionowych grup zadaniowych (taktycznych).

**Najbardziej widocznym i medialnym zwiększeniem ofensywnego potencjału lądowego 11 KA było sformowanie niedawno samodzielnego pułku pancernego z prawdopodobnie 63 czołgami T-72B.** Co prawda, T-72B są już wozami przestarzałymi, jednakże nie można zlekceważyć wzmocnienia pancерnej pięści 11 KA. W Obwodzie Kaliningradzkim jeszcze do niedawna znajdowało się ok. 30-40 czołgów T-72 (batalion czołgów 79. Brygady o strukturze 31 lub 40 czołgów), a teraz jest ich - łącznie - prawdopodobnie ok. 90-100 (doszły dwa bataliony nowego pułku). Prawdopodobnie 11. Samodzielny Pułk Pancerny (Gusiew) nie został jeszcze w pełni zorganizowany, bowiem brakuje części pododdziałów i - być może - trzeciego batalionu czołgów.



Fot. mil.ru

**Czytaj też:** [Więcej czołgów w obwodzie kaliningradzkim. Tylko jakich? \[Komentarz\]](#)

Wzmocnieniu uległa 244. Brygada Artylerii, na wyposażeniu której w tym roku pojawiły się zmodernizowane armatohaubice Msta-S – 2S19M1. Pierwsza partia „z ponad” 10 Msta-S (12?) przybyła na wyposażenie 11 KA w lutym br. Brygada przeszła na nowe etaty brygad artylerii – dwa dywizjony artylerii polowej, docelowo po 18 sztuk każdy. Prawdopodobnie zmieniło się także wyposażenie dywizjonu raketowego - z brygady wycofano BM-21 Grad (18 wyrzutni), a wprowadzono BM-27 Uragan (osiem wyrzutni). Według jednego ze źródeł etat brygady to obecnie: „stary” dywizjon artylerii z 2A36 Hiacynt-B (najprawdopodobniej 18 armat), „nowy” dywizjon artylerii z 2S19M1 (prawdopodobnie 12 lub 18 armatohaubic), dywizjon artylerii raketowej z BM-27 Uragan

(prawdopodobnie osiem wyrzutni) i dywizjon przeciwpancerny z MT-12 Rapira i Szturm-S.

Pojawienie się w składzie 244. BArt drugiego dywizjonu artylerii samobieżnej i zamiana BM-21 na BM-27 bez wątpienia wzmocniło siłę uderzeniową 11 KA (jest to jakoby odpowiedź na polskie Kraby i litewskie Panzerhaubitze).

25. Brygada, odpowiedzialna za obronę brzegową, wyposażona jest w nowoczesne przeciwokrętowe systemy 3K55 Bastion-P i 3K60 Bał. Dwa dywizjony, jeden z systemem Bastion-P, drugi z systemem Bał, znalazły się w Obwodzie Kaliningradzkim w drugiej połowie 2016 r. Oba dywizjony ćwiczą strzelania do celów nawodnych w pełnym zakresie czynności (wyjście na pozycje, wykrycie przeciwnika, odpalenia, zmiana pozycji itd.). Ich aktywność często związana jest z aktywnością okrętów NATO w regionie.

**Czytaj też:** [Bastion z Obwodu Kaliningradzkiego na poligonie. Powitanie amerykańskiego niszczyciela?](#)

Z końcem 2017 r. 152. Gwardyjska Brygada Raketowa otrzymała systemy 9K720 Iskander-M, które planowo w brygadach raket operacyjno-taktycznych zamieniają wysłużone Toczka-U. Jak wskazywały zdjęcia satelitarne z 10 lutego 2017 r.. wybudowano już wówczas na terenie bazy 152. Brygady osiem specjalnych hangarów (mobilnych namiotowych ukryć - TMU) dla systemów Iskander-M, budowano kolejne pięć.

**Czytaj też:** [Iskandery ćwiczą w Obwodzie Kaliningradzkim](#)

Siły powietrzne FB stacjonują na lotnisku Czkałowsk w Kaliningradzie, które w zeszłym roku zakończyło kilkuletnią modernizację (rekonstrukcję). Pierwsze maszyny 72. Awiabazy przebazowano do macierzystego Czkałowska (z niedalekiego Czerniachowska, gdzie przez kilka lat stacjonowały) w październiku 2018 r. W ramach rekonstrukcji lotniska pas startowy i drogi dojazdowe pokryto nową nawierzchnią, wydłużono długość pasa z 2600 do 3100 m, wymieniono systemy oprowadzania wody i elektryczny itd.

**Czytaj też:** [Obwód kaliningradzki z „nową” bazą lotniczą. Przygotowanie do Mundialu?](#)

**Siły 72. Awiabazy Lotnictwa Morskiego FB składają się z maszyn Su-24M, Su-30SM i Su-27.** Na przełomie 2018 i 2019 r. sformowano w obwodzie 689. Gwardyjski Pułk Lotnictwa Myśliwskiego, poprzez rozwinięcie funkcjonującej do tej pory eskadry myśliwskiej. Pułk dysponuje samolotami Su-27. Podobnie uczyniono z 4. Gwardyjskim Pułkiem Szturmowym, który również rozwinięto z eskadry. Oba pułki zostały w 2010 r. rozformowane, w praktyce „przystrzyżone” do eskadry, w składzie lotnictwa morskiego FB. 4. Pułk rozbudowano na bazie szturmowej eskadry 72. Awiabazy (w grudniu 2018 r. 14 Su-24M i osiem Su-30SM). Przypuszcza się, że 72. Awiabaza, w skład której wchodzi oba pułki (4. szturmowy i 689. myśliwski), może zostać w przyszłości przeformowana w dywizję.



Fot. Dmitry Terekhov/CC BY-SA 2.0

**Czytaj też:** [Rosyjskie media: wojska w Kaliningradzie wzmocnione myśliwcami Su-27](#)

4. Pułk Szturmowy (Su-30SM i Su-24M) ćwiczy m.in. ataki na cele nawodne, także ze wsparciem aparatów bezzałogowych i osłoną powietrzną (Su-27), jednakże na rzeczywistą efektywność bojową pułku wpływa fakt, że stosowane są zazwyczaj (wyłącznie?) klasyczne bomby, a nie amunicja kierowana.

Według niektórych źródeł, z końcem 2018 r. siły ofensywne 72. Awiabazy składały się z 10 Su-27 i trzech Su-27UB w pułku myśliwskim oraz 14 Su-24M i ośmiu Su-30SM w szturmowym.

Dostawy nowych maszyn nie są priorytetem, przebrojenie idzie raczej powoli, ale systematycznie. Przykładowo, tempo dostaw Su-30MS było następujące: jeden egzemplarz Su-30SM w 2016, pięć w 2017 i dwa w 2018.

Warto przy tej okazji zaznaczyć, że 689. Pułk uzbrojony jest – póki co – w standardowe, niezmodernizowane Su-27, mimo że wcześniej zapowiadano wyposażenie go w Su-27SM lub nawet w Su-35S. Do ewentualnych przechwyceń samolotów NATO na lotnisku dyżuruje zwykle para Su-27. Oczekuje się, że wobec aktywności NATO w rejonie, w tym częstych powietrznych „spotkań” samolotów rosyjskich i NATO-wskich, w najbliższym czasie siły powietrzne w Kaliningradzie nie tylko zostaną wzmocnione, ale i przebrojone.

Nowy sprzęt przybywa także do innych jednostek lotniczych FB, m.in. do 125. Samodzielnej Eskadry Śmigłowców (Czkałowski). Eskadra wyposażona jest w maszyny M-24WP, Mi-8/MT i wykonuje zadania wsparcia wojsk obrony brzegowej, operacji morskich, zadania transportowe itd.

**Czytaj też:** [W Kaliningradzie powstaje dywizja lotnictwa \[WIDEO\]](#)

W 2017 r., kiedy media trąbiły o wzmocnieniu eskadry sprzętem nowej generacji (Mi-8AMTSz, Mi-28N i Ka-52), jednostka miała na stanie ok. 20 wiroplątów, w tym 8 Mi-24WP. W ostatnich tygodniach pisze się o formowaniu mieszanego pułku śmigłowcowego FB. Jednostka ma być wyposażona w różnego rodzaju śmigłowce ze składu 72. Awiabazy i - być może - wejść formalnie w struktury 132. Mieszanej Dywizji Lotniczej. Można oczekiwać pokoleniowej wymiany sprzętu, w tym m.in. wycofania starych Mi-24WP i zastąpienia ich nowymi wiroplątami uderzeniowymi.



Fot. mil.ru

**Czytaj też:** [Nowy pułk śmigłowcowy w Obwodzie Kaliningradzkim](#)

Zwiększenie efektywności śmigłowców zwalczania okrętów podwodnych FB związane jest także z modernizacją wiroplątów Ka-27PŁ na Ka-27M. W 2018 r. FB otrzymała partię pięciu Ka-27M, co zwiększyło ogólnie liczbę zmodernizowanych śmigłowców ZOP tego typu na Bałtyku prawdopodobnie do siedmiu.

W składzie eskadry aparatów bezzałogowych FB stacjonującej w Obwodzie Kaliningradzkim, prawdopodobnie także w Czkałowsku, znajdują się także duże, jak na warunki rosyjskie, BSP typu Forpost. W ostatnim czasie do zadań tych bezzałogowców należy nie tylko kontrola linii brzegowej i akwenu morskiego, ale i ćwiczenie korygowania ognia artylerii okrętowej. Dane przekazywane są w czasie rzeczywistym, cyfrowym kanałem łączności, co pozwala artylerzystom na bieżąco wносить poprawki. Oczywiście, Forposty mogą także uczestniczyć w naprowadzaniu przeciwokrętowych pocisków raketowych, czy to morskiego, czy brzegowego bazowania.

Obronę przeciwlotniczą zapewnia 44. Dywizja Obrony Przeciwlotniczej, ze sztabem w Gwardiejsku. 44. Dywizja PWO sformowana została w grudniu 2014 r. w składzie: 183. i 1543. Pułki OPL oraz 81. Pułk Radiotechniczny. Dzięki przebrojeniu kolejnych dywizjonów, łącznie w składzie 44. Dywizji OPL jest sześć dywizjonów z systemami S-400 i dwa dywizjony z S-300PS. Obronę przeciwlotniczą uzupełnia

22. Samodzielny Gwardyjski Pułk Przeciwlotniczy z systemami Tor.

Specnaz FB to dwa oddziały przeciwdywersyjne (313. i 473.). 313. oddział pływaczy bojowych ochrania bazę w Bałtyjsku, 473. w Kronsztadzie. **Oczywiście, potencjał wojskowy w obwodzie wzmacniają także inne struktury siłowe, na przykład Federalna Służba Bezpieczeństwa (FSB) i Rosgwardia.**